

Latvijas Bankas noteikumu projekta "Centrālo vērtspapīru depozitāriju uzraudzības pārskatu noteikumi" anotācija

Nosaukums	Centrālo vērtspapīru depozitāriju uzraudzības pārskatu noteikumi
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Finanšu instrumentu tirgus likuma 100. ⁴ panta pirmās daļas 5. punkts
Mērķis un būtība	<p>Saskaņā ar Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumu 3. punktu Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas līdz Latvijas Bankas likuma spēkā stāšanās dienai izdotie ārējie normatīvie akti, vadlīnijas un ieteikumi piemērojami līdz dienai, kad stājas spēkā attiecīgie Latvijas Bankas ārējie normatīvie akti, vadlīnijas vai ieteikumi, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. decembrim.</p> <p>Ņemot vērā minēto, Latvijas Banka ir izstrādājusi noteikumu projektu "Centrālo vērtspapīru depozitāriju uzraudzības pārskatu noteikumi" (turpmāk – Noteikumu projekts), kas aizstās Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2021. gada 21. decembra normatīvos noteikumus Nr. 168 "Centrālo vērtspapīru depozitāriju uzraudzības pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas normatīvie noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 168). Noteikumu projekts paredz saglabāt šobrīd spēkā esošo pārskatu tvērumu un iesniegšanas termiņus.</p> <p>Finanšu instrumentu tirgus likuma 100.⁴ panta pirmās daļas 5. punkts ietver deleģējumu Latvijas Bankai uzraudzības funkciju veikšanai izdot noteikumus, kas nosaka informāciju, ko centrālais vērtspapīru depozitārijs sniedz Latvijas Bankai par tā sniegtajiem pakalpojumiem un tā darbību, tai skaitā pārskatus prudenciālajai uzraudzībai, pārskatus par aktivitātēm finanšu instrumentu norēķinu sistēmās, kuras uztur centrālais vērtspapīru depozitārijs, kā arī šīs informācijas sniegšanas kārtību un termiņus.</p> <p>Noteikumu projekts ir saistošs Latvijas Republikā reģistrētiem centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem, kuri nesniedz banku tipa papildpakalpojumus, kas norādīti Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 23. jūlija regulas (ES) Nr. 909/2014 par vērtspapīru norēķinu uzlabošanu Eiropas Savienībā, centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem un grozījumiem direktīvās 98/26/EK un 2014/65/ES un regulā (ES) Nr. 236/2012 (turpmāk – Regula Nr. 909/2014) pielikuma C iedaļā "Banku tipa papildpakalpojumi". Latvijā ir viens šāds tirgus dalībnieks – Nasdaq CSD SE.</p>

	<p>Centrālo vērtspapīru depozitāriju prudenciālā regulējuma ietvaru veido:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Regula Nr. 909/2014;2) Komisijas 2016. gada 11. novembra deleģētā regula (ES) Nr. 2017/390, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) Nr. 909/2014 attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem par konkrētām prudenciālajām prasībām centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem un norīkotām kredītiestādēm, kas piedāvā banku tipa papildpakalpojumus (turpmāk – Regula Nr. 2017/390). <p>Lai arī Regula Nr. 909/2014 un Regula Nr. 2017/390 nosaka prudenciālās prasības, kuras centrālajam vērtspapīru depozitārijam ir jāievēro, tās nenosaka pārskatu formas, ar kuru palīdzību kompetentās iestādes var uzraudzīt noteikto prasību ievērošanu, tāpēc tiek izstrādāti noteikumi, kuri paredz uzraudzībai nepieciešamo pārskatu formas, to sniegšanas kārtību un termiņus.</p> <p>Saskaņā ar Noteikumu projektu centrālais vērtspapīru depozitārijs iesniedz Komisijas 2020. gada 17. decembra īstenošanas regulas (ES) Nr. 2021/451, ar ko nosaka īstenošanas tehniskos standartus Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) Nr. 575/2013 piemērošanai attiecībā uz iestāžu sniegtajiem uzraudzības pārskatiem un atceļ īstenošanas regulu (ES) Nr. 680/2014 (turpmāk – Regula Nr. 2021/451) I pielikumā "Pārskatu sniegšana par pašu kapitālu un pašu kapitāla prasībām" norādītos pārskatus C 07.00, C 13.01, C 14.00, C 14.01, C 16.00, C 18.00, C 19.00, C 20.00, C 21.00, C 22.00, C 23.00, C 34.01, C 34.02, C 34.03, C 34.04, C 34.06, C 34.08, C 34.09 un C 34.10, bilances pārskatu, kapitāla prasību pārskatu, kā arī biznesa riska kapitāla prasības un darbības izbeigšanas vai pārstrukturēšanas kapitāla prasības pārskatus. Minētie uzraudzības pārskati nodrošina Latvijas Banku ar nepieciešamo informāciju par kapitāla pietiekamības prasības izpildi.</p> <p>Saskaņā ar Noteikumu projektu centrālais vērtspapīru depozitārijs iesniedz Noteikumu projekta 5. pielikumā norādīto incidenta ziņojumu. Par incidenta ziņojuma veidni ir vienojusies Nasdaq CSD SE uzraudzības kolēģija. Veidne satur Latvijas Bankai kā uzraudzības un pārraudzības iestādei nepieciešamo informāciju, lai sekotu līdz centrālā vērtspapīru depozitārija darbībām incidentu pārvaldībā un to atkārtošanās iespējamības mazināšanā.</p>
--	---

	<p>Noteikumu projekts satur identiskas tiesību normas kā Noteikumi Nr. 168, kuri zaudēs spēku ar šo noteikumu spēkā stāšanās brīdi, izņemot:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ieviesta prasība turpmāk iesniegt uzraudzības pārskatus paaugstinātās drošības sistēmā. Šo sistēmu centrālais vērtspapīru depozitārijs pašlaik izmanto citu datu apmaiņai ar Latvijas Banku; 2) Noteikumu projekta pielikumos ieviesti četru ciparu pozīciju kodi, lai precīzi atspoguļotu pozīciju hierarhiju; 3) precizēts Noteikumu projekta 2. pielikums, turpmāk prasot iesniegt sasummētu tirgus riska kapitāla prasību vienā pozīcijā, kas nodrošinās iespēju iesniegt datus arī pēc Regulas Nr. 2021/451 grozījumu stāšanās spēkā; 4) Noteikumu projekta 5. pielikums papildināts ar prasību iesniegt arī incidenta identifikatoru, kas nodrošinās iespēju identificēt un izsekot incidenta ziņojumiem un to novēršanai. <p>Pārējās Noteikumu projekta normas, kuras atšķiras no atbilstošajām pašlaik spēkā esošajām Noteikumu Nr. 168 normām, paredz tehniska rakstura precizējumus un pamatā ir saistītas ar numerācijas maiņu un ar to saistīto atsauču precizēšanu.</p>
Leģitīmais mērķis	<p>Noteikumu projekta leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana.</p> <p>Leģitīmais mērķis – sabiedrības labklājības aizsardzība – tiek sasniegts, nosakot, kādu informāciju centrālais vērtspapīru depozitārijs iesniedz par savu darbību un kāda ir tās iesniegšanas kārtība, lai nodrošinātu Latvijas Banku ar Latvijas Bankas likuma 5. panta pirmās daļas 4. punktā noteikto uzdevumu veikšanai nepieciešamo informāciju, tādējādi veicinot finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti.</p> <p>Savukārt leģitīmais mērķis – citu personu tiesību aizsardzība – tiek sasniegts, nodrošinot centrālo vērtspapīru depozitāriju uzraudzību, kas balstās uz harmonizētā veidā sagatavotiem un iesniegtiem uzraudzības pārskatiem (datiem/informāciju), tādējādi nodrošinot finanšu instrumentu tirgus stabilitāti un uzticamību.</p>
Samērīgums	<p>Nosakot centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem uzraudzības pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas prasības, tiek nodrošināta vienota finanšu tirgus dalībnieku izpratne un pieeja regulējošo prasību interpretācijai un piemērošanai.</p>

	<p>Ja centrālais vērtspapīru depozitārijs nesagatavotu un nesniegtu uzraudzības pārskatus atbilstoši normatīvo aktu prasībām, centrālā vērtspapīru depozitārija kapitāla pietiekamības aprēķina pareizība varētu tikt negatīvi ietekmēta. Ja centrālais vērtspapīru depozitārijs nesniegtu atbilstošu informāciju par informācijas tehnoloģiju incidentiem, tā informācijas tehnoloģiju infrastruktūras darbība, tai skaitā kiberneturība, varētu tikt neatbilstoši novērtēta. Lai nodrošinātu finanšu tirgus stabilitāti, ir būtiski pēc iespējas mazināt un novērst minētos riskus.</p> <p>Atbilstošākais veids, kā noteikt uzraudzības pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas kārtību, ir izdot tirgus dalībniekiem – centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem – saistošus normatīvos noteikumus. Citas alternatīvas jautājuma noregulēšanai un vienotu prasību noteikšanai nebūtu efektīvas un nesasniedz izvirzīto mērķi, jo nenodrošinātu vienveidīgu, vienotu un precīzu regulējošo prasību piemērošanu, kas savukārt atstātu negatīvu ietekmi uz finanšu tirgus stabilitāti un finanšu tirgus dalībnieku darbības kvalitāti.</p> <p>Izraugoties piemērotāko līdzekli leģitīmā mērķa sasniegšanai, Latvijas Banka izvērtēja, ka nebūtu atbilstoši izdot, piemēram, zemāka ranga tiesību aktus, kuri nebūtu iestādei juridiski saistoši (ieteikumi), jo īpaši ņemot vērā tirgus izkropļojuma un regulējuma arbitrāžas riskus. Turklāt Noteikumu projekta izstrādi pilnvarojošās normas skaidri norāda uz noteikumu izstrādi.</p> <p>Samērojot papildu slogu un resursus, kas tirgus dalībniekiem – centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem – būs jāiegulda Latvijas Bankas noteikto prasību ievērošanā, ar sabiedrības ieguvumu, jāsecina, ka sabiedrības interesēm piešķirama prioritāte un tās ieguvums būs lielāks par papildu resursu ieguldījumu, kas konkrētajam tirgus dalībniekam varētu rasties ar uzliktajiem pienākumiem, un to atsver sagaidāmie ilgtermiņa ieguvumi stabilāka finanšu sektora veidā, kas savukārt stiprinās ieguldītāju tiesisko interešu aizsardzību.</p>
Spēkā stāšanās	2024. gada 1. oktobris.
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Noteikumu izdošana nerada ietekmi uz Latvijas Bankas budžetu.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	Noteikumu projekts nerada papildu administratīvo slogu centrālajam vērtspapīru depozitārijam, jo Noteikumu projektā saglabātas pašlaik spēkā esošās prasības uzraudzības pārskatu sagatavošanai, savukārt uzraudzības pārskatu iesniegšanas sistēmas maiņa nerada papildu slogu, jo paaugstinātās drošības sistēmu centrālais

	vērtspapīru depozitārijs pašlaik izmanto citu datu iesniegšanai.
Saistītie dokumenti	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Finanšu instrumentu tirgus likums.</u> 2. <u>Regula Nr. 909/2014.</u> 3. <u>Regula Nr. 2017/390.</u> 4. <u>Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija regula (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm, un ar ko groza regulu (ES) Nr. 648/2012.</u> 5. <u>Regula Nr. 2021/451.</u> 6. Latvijas Bankas 2022. gada 24. oktobra noteikumi Nr. 226 "<u>Noteikumi par elektronisko informācijas apmaiņu ar Latvijas Banku</u>". 7. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2021. gada 21. decembra normatīvie noteikumi Nr. 168 "<u>Centrālo vērtspapīru depozitāriju uzraudzības pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas normatīvie noteikumi</u>".
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Noteikumu projekts nav jāsaskaņo ar Eiropas Centrālo banku.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	<p>Noteikumu projekts 2024. gada 13. martā tika publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un par to līdz 2024. gada 27. martam bija iespējama sabiedrības līdzdalība.</p> <p>Vienlaikus par Noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību individuāli tika informēts centrālais vērtspapīru depozitārijs Nasdaq CSD SE.</p> <p>Pēc sabiedrības līdzdalībai noteiktā termiņa beigām Noteikumu projekts tika iesniegts izskatīšanai Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē.</p>
Saskaņošanas rezultāti	<p>Sabiedrības līdzdalības rezultātā par Noteikumu projektu netika saņemti iebildumi vai priekšlikumi.</p> <p>Noteikumu projekts 2024. gada 16. aprīlī tika izskatīts Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē, kurā par Noteikumu projektu netika saņemti iebildumi vai priekšlikumi, atbalstot Noteikumu projekta iesniegšanu apstiprināšanai Latvijas Bankas padomē.</p>